

Herr *J. O. Leffler* med 94 röster och
 „ *J. Sjöberg* ” 93 ”
 Sammanträdet afslutades kl. $\frac{3}{4}$ 8 e. m.

In fidem
H. Husberg.

Thorsdagen den 21 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Föredrogs ånyo Kongl. Maj:ts nådiga Proposition N:o 1, angående Statsverkets tillstånd och behof.

I anledning af denna nådiga Proposition yttrade:

Herr Friherre Liljencrantz: I afseende å de i den nådiga Propositionen förekommande särskilda anslagsfordringar vill jag icke nu framställa några anmärkningar, då tillfälle blir att göra det, när dessa blifvit behandlade af vederbörligt Utskott.

Deremot anhåller jag att få något skärskåda dels de beräkningar, som blifvit af Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet uppgjorda öfver 1870 års inkomster samt dels äfven den i Propositionen lemnade redogörelse för stats- och riksgäldsverkens ställning för så väl 1869 som 1870.

Hvarföre det är nödvändigt att här äfven granska den finansredogörelse, som afser året 1869, är dels derföre, att Kongl. Maj:t tillkännagifvit, att en del af de äskade anslagen borde utgå redan under detta år och dels emedan en möjlig brist i 1869 års beräknade inkomster måste komma att menligt inverka på ställningen af 1870 års budget.

Nu har i den Kongl. Propositionen antagits, att, då Riksgälds-kontorets ställning för innevarande år betraktades såsom ett afslutadt helt, ett öfverskott skulle vid årets slut komma att i kontoret finnas af R:dr 822,929 R:dr 98 öre. Men huru har man kommit till detta öfverskott, som man synes hafva alltför brådt att disponera? Jo, derigenom att man tagit för alldeles gifvet, att förväntade inkomster för samma år äfven skulle oafkortade utgå.

Trafikmedlen för 1869 hafva sålunda beräknats till 6,400,000 R:dr. Sistförflutna år lemnade dessa medel en behållning af 6,100,000 R:dr och alltså 300,000 R:dr *mindre*, än hvartill de blifvit kalkylerade för inne-

varande år. Under den korta tiden från detta års början hafva likväl trafikinkomsterna utfallit ogynnsamt och orsaken härtill är hufvudsakligen att finna i den omständigheten, att bergslagens produkter under den bara vintern icke kunnat framforslas för att vidare befordras på jernväg. Inkomsterna kunna visserligen under de följande månaderna komma att stiga, men blott under förutsättning att det blir ett godt år för jordbruket. Detta är emellertid ännu ganska oviss; och för mig synes det föga troligt, att trafikinkomsterna skola gå upp till de belopp man beräknat.

Hvad tull- och bränvinsmedlen beträffar, antogos vid sistlidne riksdag de förra till 13 millioner R:dr och de sednare till 9,800,000 R:dr eller båda tillsammans till 22,800,000 R:dr. Hvarföre jag gör denna sammanslagning af dessa inkomsttitlar, kommer sig deraf, att en minskad bränvinsintrad gemenligen medför en ökad tullinkomst, emedan, om det brännes mindre i landet, importeras i stället vida mera af denna vara.

Hvad hopp man nu kan hafva att under innevarande år se dessa titlar uppgå till här beräknade belopp, torde i viss mån kunna bestämmas af huru förhållandet varit under sistförflutna år. Man finner då, att tull- och bränvinsmedlen uppgingo år 1866 till 22,400,000 R:dr, 1867 till blott 20,000,000 samt 1868 till 21,600,000 R:dr. För det nu löpande året skulle således dessa sammanlagda inkomsttitlar lemna ett förra året med 1,200,000 R:dr öferskjutande belopp, för att icke brist här skall uppstå. Detta är en förhoppning, som man visserligen kan hysa, men hvilken jag för min del icke vill påstå vara under nuvarande förhållanden synnerligen grundad.

Vidare finnes en annan inkomst, som är påräknad att till Riksgäldskontoret inflyta under detta år, eller återstoden af 1865 års öferskott: 1,250,000 R:dr och för 1866: 60,000 R:dr eller tillsammans 1,310,000 R:dr. Visserligen äro dessa summor äfven *annoterade* att till Riksgäldskontoret öfverlemnas; men icke vill jag dertföre bestämdt påstå, att det sker. Jag håller det dock för troligt och förbigår fördens skull denna post utan anmärkning.

Hvad jag deremot icke kan lemna ur beräkningen är de *oförutsedda utgifter*, som under innevarande år måste kunna bestridas.

Under åren 1865 och 1866 öferskredos nemligen förslagsanslagen 1865 med 569,000 R:dr och 1866 med 798,000 R:dr. I dessa summor ingick 1865 ett belopp af 89,000 R:dr till bestridande af utgifter, icke förutsedda i riksstaten; och bland *förslagsanslag*, hvilka nästan alltid öferskridas, kunna nämnas kostnaden för beväringens vapenöfningar, ersättningen till domare, vittnen och parter; flera andra att förtiga.

Jag tror således, att, då man vill uppgöra en noggrann beräkning för innevarande år, man icke får förbise, utan tvärtom anse såsom en regel att dervid iakttaga, hvad som egt rum under det förflutna. Och då *alltid* inträffat, att oförutsedda utgifter drabbat Statsverket; då *alltid* visat sig, att förslagsanslagen öferskridits, torde man icke hafva alltför orätt, om man antager, att äfven för innevarande år detta måste komma att ske.

Nu har, såsom jag nyss hade äran nämna, Kongl. Maj:t i den statshandling, som här föreligger, förklarar sin afsigt vara att äska anslag,

uppgående till ett belopp af 817,798 R:dr 73 öre, att beviljas till utgående redan under detta år. Det kan ju inträffa, att åtskilliga af dessa anslag befinnas vara af så trängande beskaffenhet, att Riksdagen icke anser sig böra förvägra dem. Under sådant förhållande blir väl nödvändigt, att Riksdagen tillgodoser 1869 års budget med någon förhöjd inkomst eller ock låter Riksgäldskontoret balansera en skuld, motsvarande detta belopp, till nästkommande år. Ty om jag ännu en gång sammanfattar hvad jag yttrat, tror jag det svårligen skola inträffa, att inkomsterna under *detta* år nå den höjd, som man beräknat. Men äfven *om* detta skulle ske, är det säkert att utgifterna komma att öferskjuta de här upptagna beloppen, såsom hittills alltid varit händelsen. Men under föregående riksdagar har detta förhållande varit mindre bemärkt, emedan i Statskontoret funnits öferskott att anlita. Derigenom ersattes dessa öfverassigeringar. Nu är det ej så. Och jag må bekänna, att jag blott i Kongl. Maj:ts nådiga Proposition sett, att statsinkomsterna stigit. I verkligheten visar sig beklagligen ett annat förhållande.

Om jag nu öfvergår till statsbudgeten för året 1870, så befinnes, att Statskontoret — den myndighet, som eger att afgifva utlåtande angående beräkningen af Statsverkets inkomster — föreslagit, att tullmedlen skulle i staten upptagas till 13,000,000 R:dr; jernvägstrafikmedlen till 6,400,000 R:dr och bränvinsmedlen till 8,000,000 R:dr. Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet har dock trott sig kunna hysa gladare förhoppningar om de inträder, som på dessa titlar förväntas inflyta under nästkommande år, och fördenskull beräknat tullmedlen till 14,000,000, bränvinstillverkningsafgiften till 9,800,000 R:dr och trafikmedlen till 6,500,000 R:dr.

Hvad först sistnämnda post beträffar, borde således under år 1870 inkomsten af Statens jernvägstrafik uppgå till 100,000 R:dr utöfver hvad denna trafik lemnat i behållning under förlidet år. Visserligen tillkomma då 4 mil jernväg, som komma att trafikeras, men inkomsten deraf torde, efter mitt förmenande, icke böra anslås så högt. Jag lemnar dock detta å sido, emedan det i det stora hela är en småsak.

Men att bränvins- och tullmedlen skulle uppgå så högt, som Herr Finansministern antagit, eller till 3,000,000 R:dr mera än 1867 och 2,200,000 R:dr mera än 1868, anser jag deremot föga troligt, och siffrorna äro här sådana, att de icke kunna förbises. I alla händelser kan man icke fränkänna Statskontoret allt vitsord i dessa frågor; och då Statskontoret lyst betänklighet att beräkna dessa inkomster så högt som här skett, tror jag anledning ej saknas till tvekan beträffande den moderation, som iakttagits vid statsförslagens uppgörande.

Det är dessutom ett stort fel och medför en ej ringa olägenhet att beräkna inkomsterna för högt, ty man ställer gerna utgifterna derefter; — och från Representationens ståndpunkt måste det derföre vara af vigt att redan från Riksdagens början ej öferskatta tillgångarne.

För att få 1870 års stat att gå ihop utan nya bördor, har man äfven tillgripit *postassuransfonden*, hvilken för närvarande eller — som det heter i den Kongl. Propositionen — "åtminstone under den närmaste framtiden" icke skulle behövas för Postverkets räkning. Ordställningen af detta yttrande tyckes antyda, att fonden *framdeles* skulle kunna blifva

behöflig. Hela åtgärden är således i sjelfva verket ett lån och ingenting annat.

En annan tillgång, som blifvit tagen i anspråk för att bringa 1870 års inkomster och utgifter i skenbar jemnvigt, är *bankovinsten* för tvänne år, 1867 och 1868. I afseende å denna post vågar jag emellertid be-
tvifla, att Riksdagen skall finnas benägen att till här angifvet belopp öfverlemlna denna vinst till Statsverket. Erfarenheten har redan länge och sednast vid sistlidne riksdag ådagalagt, att bankovinstens användande till Statens behof är en omtvistad fråga; och till min tveksamhet finnes äfven ett annat skäl.

Förhållandet är nemligen, att i Riksbanken upptages grundfonden för närvarande till högre belopp, än hvartill den rätteligen borde redovisas. Vissa Bankens tillhöriga obligationer äro noterade till så hög kurs, att, om de skulle försäljas, de icke på långt när skulle uppnå denna siffra. Jag har icke haft tid under dessa dagar att göra någon uträkning öfver *alla* Bankens värdepapper. Jag har blott tagit sådana af fyra särskilda slag. Deribland äro arméens ackordsamorteringsfonds obligationer. Dessa äro till ett nominelt belopp af 1,809,000 R:dr bokförda i Riksbanken till 98 procent. Men i närvarande stund kunna de icke försäljas till högre än 82 procent. Således eger Banken faktiskt och kommer ej att ega mera än nämnda summa, reducerad med denna procent.

Enahanda är förhållandet med Mälareprovinsernas med flera hypo-
theksföreningars obligationer. Sammanlagdt gör detta en minskning i grundfondens belopp af omkring 416,000 R:dr.

Bankofullmäktige, som insågo det mindre riktiga i ett sådant bok-
föringssätt, hvarigenom man komme att inför allmänheten skyldra med en tillgång, som man icke egde, gjorde hos sistlidne Riksdags Banko-
Utskott framställning att få afskrifva detta belopp och nedbringa noterin-
gen till en kurs, som rätteligen borde dessa värdepapper åsättas. Banko-
Utskottet fann dock, på skäl som jag icke känner, en dylik åtgärd icke böra vidtagas. Jag tager för gifvet, att Fullmäktige af månhet om Ban-
kens anseende och äfven solidité, icke skola underlåta att till Banko-
Utskottet förnya sin framställning, ehuru saken egentligen synes vara en
verkställighetsåtgärd, hvilken Bankofullmäktige i sådant fall torde kunna
vidtaga utan särskildt bemyndigande. Och sker slutligen denna rättelse,
så nedgår bankovinsten genast med en motsvarande summa eller omkring
400,000 R:dr. Då uppkommer således ock i statsinkomstbudgeten genast
en brist.

Tull-, trafik- och bränvinsmedlen, ja, nära nog allt, som kunnat upp-
tagas i räkningen, har verkligen beräknats så högt som möjligt. Man
har till och med icke ansett det vara ur vägen att höja *bötesmedlen* med
4,000 R:dr utöfver hvad Statskontoret antagit. Jag blott nämner detta
som ett exempel, fästande jag dervid för öfrigt ingen vikt, emedan det
rörer en obetydlighet.

Men när man sålunda ätven på beräkningens väg spänt bågen så
högt som möjligt, befarar jag, att på några titlar och troligen på dem
alla verkligheten icke kommer att svara emot de glada förhoppningarne.

Skälet, hvarför jag betonat detta förhållande och hvarför jag önskat,
att Kammarens ledamöter äfven ville fästa något afseende vid denna min

framställning, är, emedan detsamma i väsendtlig mån inverkar på den ställning, Riksdagen kan och bör intaga till de framställningar om anslags beviljande, hvilka från Kongl. Maj:t redan gjorts och från enskilde motionärer otvivelaktigt komma att göras.

Hvad nu särskildt beträffar statsbudgeten för innevarande år, må jag säga, att, om Statsverket blott hade att tillgå det problematiska öfverskott som Kongl. Propositionen angifver, vore Statsverket sannerligen i en mycket dålig ställning. Och om de anslag som äskats för detta år, skola beviljas till oförminskade belopp i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag, tror jag, att Riksdagen måste tillse att antingen på upplåningens eller de förhöjda skatternas väg må beredas den jemnvigt i budgeten, som på annat sätt icke står att vinna.

Härtill må slutligen läggas, att för år 1870 inträffar samma förhållande som för året 1869, eller att förslagsanslagen äfven då komma att öferskridas och att utgifter till oförutsedda behof äfven då ifrågakomma.

Jag kan således icke dela den tillförsigt, som Kongl. Maj:t uttryckte i sitt tal på Rikssalen, då han förklarade, att de äskade utgifterna skulle kunna bestridas utan nya bördor. Jag tror vid sådant förhållande, att det blifver af nödvändighet påkalladt, att med all möjlig grannlaghet något nedpruta en och annan af dessa fordringar, för att icke — hvad Kongl. Maj:t ej heller synes önskvärdt — nödgas pålägga nya bördor.

Jag anhåller, att detta mitt yttrande måtte få medfölja vid remissen af den Kongl. Propositionen till Stats-Utskottet.

Herr Vougt: Ehuru jag lika litet som den föregående talaren vill vid detta tillfälle ingå i någon egentlig och speciel granskning af de i den här föreslagna nya utgiftsstaten förekommande särskilda anslagsfordringar, har jag likväl ansett mig böra på förhand uttala min tvekan beträffande riktigheten af det Kongl. Maj:ts förslag, som afser, att en möjligen uppkommande besparing i anläggningskostnaden för Nordvestra banan, beräknad till omkring 300,000 R:dr, måtte få förflyttas från det en gång anvisade anslaget till denna stambanas utförande till ett annat ändamål.

Jag tror, att det ännu icke är bevisadt, att dessa 300,000 R:dr verkligen *blifva* besparade, och jag finner det derföre vara alldeles för tidigt att taga dem från anslaget till den Nordvestra stambanan.

Men om man ock må hafva vunnit full visshet derom, att denna bana kan färdigbyggas för billigare pris, och en besparing sålunda åstadkommas, hade det, enligt min uppfattning, varit riktigare att nedsätta det för år 1870 begärda anslaget med 300,000 R:dr och göra frågan om stationshus och banhall i hufvudstaden till föremål för en särskild framställning.

Vidare har jag funnit anmärkningsvärdt, att å nionde hufvudtiteln äfven vid denna riksdag blifvit uppförda åtskilliga förslag om pensioner, hvilka, om de ock i och för sig må vara behöfliga, dock med afseende å Statsverkets ställning för närvarande kunnat inskränkas eller anstå. Jag har derjemte med ledsnad återsett framställningen om en pension, som vid förra riksdagen blef afslagen. Det är blott med afseende å dessa frågor jag önskat hafva det yttrande bifogadt Propositionen, öfvertygad som

jag är, att Stats-Utskottets ledamöter i allt fall skola taga den i noggrant öfvervägande.

För öfrigt delar jag den föregående talarens känsla af tvekan, huruvida statsregleringen skall gå, som man säger, ihop, sådan den här blifvit föreslagen. Jag befarar, att, äfven om besparingar vidtagas å allehanda titlar, i allt fall skall komma att uppstå en ej så obetydlig brist i beräkningarne.

Herr Statsrådet Friherre af Ugglas: Vid beräkningen af Statsverkets inkomster kan man gå till väga på tvänne olika sätt. Antingen kan man upptaga dessa inkomster till det belopp, hvartill desamma visat sig uppgå under normala förhållanden — d. v. s. under hvarken öfverdrifvet goda eller öfverdrifvet dåliga år —; eller ock bör man nedbringa dem i kalkylen till den siffra, hvartill under mindre gynnsamma förhållanden de visat sig lägst uppgå.

Det sednare alternativet vore visserligen för en finansminister det angenämaste, ty det är han, mine Herrar, som i främsta rummet bär ansvaret, om staten icke går ihop; men det förra är, efter min öfvertygelse, det rätta. Jag tror nemligen icke, att vi få, till följd af några års mindre goda förhållanden, antaga, att våra inkomster i framtiden — och det är dock en ganska lång tid till år 1870 — skola allt framgent komma att nedgå och på dessa olyckliga förhållanden bygga anspråk på förhöjd beskattning m. m. d. Skulle till följd af missväxt eller andra ogynnsamma omständigheter det visa sig närmare 1870, att inkomsterna icke ingå till beräknade belopp, så har ju Riksdagen, som i början af året sammanträder, tillfälle att taga förhållandet i öfvervägande och genom en tilläggsbevilling, på sätt som skedde vid 1867 års riksdag, fylla en befarad brist; och att i den Kongl. Propositionen inkomsterna icke blifvit upptagna högre, än hvartill de kunna anslås under normala förhållanden, anhåller jag att få visa.

Den förste talaren har fäst sig vid trenne af dessa inkomstitlar: trafikmedlen, bränvinstillverkningsafgiften och tullmedlen.

Hvad först *trafikmedlen* vidkommer, har Kongl. Maj:t icke vidtagit någon förhöjning i det belopp, som af sednaste Riksdag beräknades. Då fanns nemligen något mer än 100 mil trafikerad jernväg. Inkomsterna beräknades till 6,400,000 R:dr för år; och detta belopp har Kongl. Maj:t bibehållit oförändradt. Deremot öppnas under år 1869 för trafiken en del af Nordvestra stambanan mellan Carlstad och Christinehamn till en längd af ungefärligen 4 mil; och det är för denna nya bansträckning en ökad inkomst af 100,000 R:dr blifvit antagen. Om denna må vara för högt kalkylerad, anhåller jag att, med stöd af redan vunnen erfarenhet, få underställa Kammarrens pröfning.

Före år 1858, då jernvägsbyggnads- och trafikmedlen voro sammanblandade med hvarandra, kan man icke erhålla någon klar föreställning om hvad jernvägssträckningarne lemna Staten i inkomst. Alltsedan nämnda år hafva dock alla räknenskaper förts särskildt. — Redan 1858 ansågos de Svenska stambanorna lemna en bruttobehållning af 36,000 R:dr per banmil. Detta förhållande har år efter år, med undantag endast för två år, förbättrats, så att inkomsten för år 1867 utgjort 61,650 R:dr per banmil.

Att Kongl. Maj:t nu beräknat en bruttoinkomst af 25,000 R:dr på en bana, som ansluter sig till hela det Svenska jernvägsnätet, måtte väl icke vara öfverdrifvet, då, efter hvad jag redan visat, den redan från jernvägsanläggningarnes början uppgått till 36,000 R:dr per mil. Emellertid vill jag ännu en gång fästa Kammarens uppmärksamhet derå, att för *redan befintliga* banor Kongl. Maj:t bibehållit den beräkning, som Riksdagen sjelf uppgjort för få månader tillbaka.

Hvad vidare beträffar bränvinsmedlen, har Kongl. Maj:t äfven här icke uppskattat dem högre, än hvartill Riksdagen ansett dem böra uppgå. Huruvida förhållanden sedermera inträffat, som berättiga till antagandet, att Riksdagens beräkning varit för hög, är för mig åtminstone icke bekant. Visserligen har under 1868 inträffat en mindre gynnsam — och jag kan gerna säga det — en i många afseenden dålig skörd, men icke desto mindre har bränvinsbränningen under hösten 1868 uppgått till det höga beloppet af 7,400,000 kannor. Således har, sedan Riksdagen sist var tillsammans, i afseende å bränvinstillverkningen ingenting inträffat, som varit egnadt att förändra den beräkning, som Riksdagen uppgjort; — och jag ber att få erinra derom, att den stora minskning i bränvinsbränningen, som egde rum under slutet af år 1867 och början af år 1868, är hufvudsakligen att tillskrifva ett enda — eller 1867 — års dåliga skörd. Jag vill ingalunda ställa något horoskop, huru bränvinsbränningen under innevarande år må komma att utfalla; men jag vågar påstå, att, då under de 10 åren före 1867 bränvinstillverkningen icke något enda år understigit 14,000,000 kannor, det icke kan anses djerft att för år 1870 upptaga den till samma belopp. Den har likväl, mine herrar, ett år uppgått till nära 17,000,000 kannor.

Hvad åter angår tullmedlen, torde åtminstone för denna Kammares ledamöter vara bekant, att vid sistlidne riksdag olika meningar gjorde sig gällande, om dessa medel borde beräknas till 13,500,000 R:dr eller 13,000,000 R:dr. Inom denna Kammare bestämdes till och med beloppet till förstnämnda summa, och jag tror att vid den gemensamma voteringen detta nedsattes till 13,000,000 R:dr, hufvudsakligen för att, sedan lånesumman blifvit bestämd till 18,000,000 R:dr, kunna bibehålla allmänna bevillningen vid oförändradt belopp. Jag antager således, att Riksdagens mening i sjelfva verket var, att inkomsten af tullen borde bestämmas till 13,500,000 R:dr. Beträffande det belopp, som af tullen verkligen influtit under år 1868, kan jag ej för tillfället uppgifva någon exakt siffra, men jag tror, att det går helt nära till 14,700,000 R:dr. I denna summa ingår visserligen till betydlig del tullafgift för infördt bränvin; — och hvad här nyss blifvit anmärkt, är ganska riktigt, att, då bränvinstillverkningen går ned, stiger tullen till följd af ökad import.

Men Kongl. Maj:t har också afprutat 700,000 R:dr af hvad tullintra-den under det förflutna året inbringat Staten; — och jag hemställer till en hvar, huruvida det verkligen är för djerft att antaga, att våra tullinkomster under normala förhållanden skola uppgå till 14,000,000 R:dr.

En annan anmärkning som riktats emot det här framlagda budgets-förslaget är, att vid dess uppgörande postassuransfonden till en stor del tagits i beräkning. I detta afseende får jag upplysa, att detta skett i enlighet med och till följd af Riksdagens egen önskan. Riksdagen anhöll

nemligen förlidet år, att Kongl. Maj:t ville till Riksgälds-kontoret öfverlemna obligationer till belopp af 380,950 R:dr för att i Kontorets rörelse ingå. Dessa obligationer hafva blifvit lemnade till Riksgälds-kontoret. Men Fullmäktige hafva skrinlagt dem och endast beräknat räntan derå för år 1870. Nu frågar jag: då Riksdagen sjelf anhållit om sagda obligationers öfverförande på Riksgälds-kontorets räkning, är det manne icke skäl att använda denna tillgång, när man kan dermed betala en skuld? För något annat ändamål erkänner jag deremot, att jag icke skulle vilja tillstyrka en dylik åtgärd.

Samme talare har förmenat, att bankovinsten vore för högt beräknad, derföre att Riksbankens grundfond skulle vara angifven något för hög. Förhållandet med Riksbanken är emellertid i korthet, att Banken, enligt sednaste bokslutet, egde ett kapitalöfverskott af 29,206,000 R:dr och således vida mera än det helopp af 25,000,000 R:dr, hvartill Riksdagen bestämt grundfonden. Jag vet ganska väl, att olika meningar rörande bankovinstens användande gjort sig gällande; och det har icke kunnat falla mig in att vilja anvisa tvänne års bankovinst till Statens löpande utgifter. Men då fråga är att afbetala en skuld, känner jag för min del ej något bättre sätt, än att dertill använda en besparad tillgång. Ty icke kan det väl vara skäl, att Svenska Riksdagen åtager sig en förhöjd beskattning eller lånar för att afbetala en skuld, då i detta fall åtminstone man har en befintlig och säker tillgång till dess gäldande.

Det har äfven blifvit anmärkt, att Kongl. Maj:t i afseende å vissa inkomstitlar vidtagit förhöjningar emot hvad Statskontoret beräknat; detta är sannt, men då den talaren, som gjort denna anmärkning, bland annat framhållit, att Kongl. Maj:t höjt bötesmedlen med 4,000 R:dr, tilllåter jag mig deremot erinra, att Kongl. Maj:t äfven vidtagit åtskilliga nedsättningar i andra poster, såsom t. ex. i mantalspenningarne med 25,000 R:dr emot hvad Statskontoret antagit. Detta är emellertid, det ena som det andra, en småsak.

Den föregående talaren har äfven fäst sig vid Kongl. Maj:ts beräkning af Riksgäldskontorets ställning under 1869. I detta hänseende vill jag upplysa, att Kongl. Maj:t endast följt Riksgälds-fullmäktiges egna uppgifter; och då Kongl. Maj:t dervid icke haft något hufvudsakligt att anmärka, har Kongl. Maj:t icke heller ansett sig böra i Kontorets beräkningar vidtaga någon förändring.

Det är i allmänhet utan ändamål att vid remissen af denna Proposition fördjupa sig alltför mycket i sifferuppgifter. Ty det är i allt fall Stats-Utskottet, som först skall granska det Kongl. budgetsförslaget; och då Utskottets betänkande kommer tillbaka, kan det vara tid att yttra sig öfver de frågor, som deri innehållas.

Jag slutar, med anhållan att mitt yttrande måtte få åtfölja Kongl. Maj:ts Proposition till Stats-Utskottet.

Herr Stråle: Jag är visserligen äfven af den åsigten, att det är föga lämpligt att ingå i någon detaljerad diskussion öfver den Kongl. Propositionen, innan densamma genomgått granskning i Stats-Utskottet, men då detta är det enda tillfälle, då man kan få tillfälle att yttra sig om budgeten i dess helhet, så vill jag icke lemna det obegagnadt. Jag

ber alltså att få i främsta rummet fästa uppmärksamheten på den beräkning af tullinkomsterna, som i den Kongl. Propositionen förekommer. De äro beräknade till icke mindre än 14,000,000 R:dr, ehuru de vid 1868 års riksdag icke beräknades till mer än 13,000,000 R:dr och ehuru de för år 1867 icke en gång uppnådde denna summa, utan uppgingo till endast 12,785,579 R:dr. De hafva visserligen under år 1868 uppgått till mer än 14,000,000 R:dr, men detta har skett till följd af den betydligt stegrade bränvinsimporten, som åter grundat sig på den i hög grad minskade bränvinsbränningen. Men när nu den Kongl. Propositionen, på samma gång som den beräknar tullinkomsterna till ett så högt belopp, *tillika* upptager inkomsten af bränvinsafgiften till en vida högre summa än hvar till den under åren 1867 och 1868 uppgått, så får jag förklara, att jag för min del icke kan åtnöjas med den Kongl. Propositionens inkomstberäkningar i hvad angår tullmedlen och bränvinsskatten. Inkomsten af denna sistnämnda uppgick år 1868 till 7,119,000 R:dr och är nu för 1870 beräknad till 9,800,000 R:dr, således till nära 2,700,000 R:dr mer än hvad den i sjelfva verket varit under det sist förflutna året. Jag anser det likväl vara föga förhoppning, att landet inom två år skall hinna att repa sig så, att vi skola kunna konsumera bränvin till ett så betydligt stegradt belopp. Jag förbiser visst icke svårigheten af dessa beräkningar, men om misstag icke kunna undvikas, så är det utan tvivel bättre att beräkna inkomsterna för lågt och hellre utgifterna för högt. För 17 år sedan, då jag först deltog i riksdagsförhandlingar, uppgick budgeten till 18,000,000 R:dr; år 1858 utgjorde den 26,000,000 R:dr, den är nu uppe på 42,000,000 R:dr och beräknas för 1870 till 44,000,000 R:dr, således äfven om jernvägstrafikmedlen, 6,000,000 R:dr afdragas, 12,000,000 och 14,000,000 R:dr högre än 1858. Men är landets välstånd nu större än 1858. Låt vara att det under nämnda tid var något konstladt, nekas kan dock icke att handel och näringar florerade och arbetslönerna voro flera gånger högre än nu. Landet skulle hafva svårt att nu bära samma budget som då, och likväl var den då blott 26,000,000 R:dr. Kommunalutskylderna hafva sedan den tiden betydligt förökats och i stället för de höga arbetslönerna har arbetslöshet inträdt och stigit i en oroande grad, så att jordbrukaren och kommunerna måste föda en mängd af arbetslösa och afsigkomna personer. Det är i sanning för mig en sorglig tillfredsställelse att erinra derom huru min förutsägelse slagit in, den jag yttrade för lidne riksdag, då jag yrkade att man borde upplåna 24,000,000 och icke blott 18,000,000 R:dr. Jag trodde knappt då, att jag skulle få så rätt. Hade man följt den åsigt, som då af mig uttalades, hade Riksgälds-kontoret nu varit på redig fot, i stället för att man åter måste vara betänkt på nytt lån. Äfven om man följer den Kongl. Propositionens förslag att anlita bankvinsten för tvänne år, så kan Riksgälds-kontorets brist dock icke anslås till mindre än 6,000,000 R:dr. Kongl. Maj:t har nemligen beräknat jernvägslånet till 3,400,000 R:dr, men dertill kommer det förskott hvori Riksgälds-kontoret måste ligga för bevillningen, som i bästa fall icke inflyter förr än på våren 1871. Under dessa förhållanden nödgas Stats-Utskottet, efter hvad jag föreställer mig, att nedsätta budgeten, så att äfven om tullmedlen och bränvinsskatten icke inbringa mer än hvad jag beräknat, statsverkets inkomster och utgifter ändock något så när komma i jenn-

vigt. Vi måste väl *en gång* ställa så till, att debet och kredit gå ihop. Detta oupphörliga lånanne är, jag vill icke säga ovärdigt den Svenska Staten, men det är oriktigt, det är oklokt. Jag lägger därför Stats-Utskottet på hjertat att taga de ifrågavarande förhållandena i noggrannt öfvervägande, och anhåller att mitt yttrande måtte få till Utskottet följa remissen af den Kongl. Propositionen.

Herr Jöns Pehrsson: Det är i sanning med vemod jag tagit kännedom om den Kongl. Propositionen. Om man en gång ställde så till, att inkomster och utgifter ginge ihop, skulle det sedan icke vara så lätt att komma med anspråk på nya anslag, då man icke mer finge bibehålla den nu häfdvunna vanan att oupphörligt låna sig fram. Jag inser ganska väl att det är omöjligt för en finansminister att för närvarande få inkomster och utgifter att gå ihop, då man icke vill nedsätta de sistnämnda. Emellertid måste man handla så, att man erinrar så väl Regeringen som Riksdagen och Stats-Utskottet derom, att det är *Folket*, som skickat oss hit såsom dess ombud. Detta har jag velat säga och anhåller att mitt yttrande måtte få åtfölja remissen af den Kongl. Propositionen till Stats-Utskottet.

Herr Friherre Liljencrantz: Jag lemnar alldeles derhän, att med afseende på hvad Herr Statsrådet och Chefen för Finans-departementet yttrat, inlåta mig på den frågan huruvida det för en Finansminister är angenämare att beräkna Statens inkomster lågt än högt. Så mycket må jag likväl säga, att icke har Herr Finansministern i sina beräkningar hvarken vid sednaste eller denna riksdagen visat sig som någon pessimist. Herr Finansministern har emellertid i sitt svar på mitt anförande lemnat å sido hvad jag yttrat såväl om *förslagsanslagen*, som de *oförutsedda utgifterna*, saker som likväl högst väsendtligt inverka på beräkningen af finansernas ställning för både år 1869 och år 1870. Herr Finansministern har beträffande tullmedlen yttrat, att de i den Kongl. Propositionen blifvit upptagna endast till det belopp som Riksdagen sjelf för några månader sedan beräknat. Men om Regeringen har sådan aktning för Riksdagens beräkningar då de äro höga, hvarför icke då äfven visa samma afseende när de äro låga? Emellertid ingår i 1868 års till 14,500,000 R:dr uppskattade tullinkomster 1,800,000 R:dr bränvinstull och det till November månads utgång. När man nu med stöd af en ökad tullinkomst, som har sin grund i en stegrad bränvinsimport, beräknar tullinkomsterna så högt som till 14 millioner, men ändock vill beräkna inkomsten af bränvinsbränningsskatten så betydligt högre, än hvad den under de tvänne sednaste åren 1867 och 1868 inbringat, så är detta att taga i beräkning endast de fördelaktiga men icke de ofördelaktiga omständigheterna. I afseende på postassuransmedlen, så har jag delat deras åsigt, som önskat, att de måtte till Riksgälds-kontoret öfverlemnas; det är således alldeles icke emot sjelfva denna åtgärd jag haft något att anmärka, men jag har sagt, att man genom densamma tillgripit en utväg, som måste betraktas icke såsom begagnande af en tillgång, utan såsom en skuld, enär Riksgälds-kontoret, om så fordras, alltid måste anses skyldigt att ersätta dessa medel. Det är således ett *lån* som Riksgäldskontoret gör af Postverket, och alltså icke någon *inkomst*. Beträffande bankovinsten, så fattade jag icke rätt klart Herr Finansministerns

yttrande, men jag hemställer till Herr Finansministern själf, om icke, i händelse i de enskilda bankerna, som äro underkasta dekontroll öfver sina grundfondshypothek, arméens ackordsobligationer skulle vara upptagna *al pari*, Herr Finansministern skulle finna skäl till anmärkning mot ett sådant beräkningssätt. Hvad är nu Riksbankens grundfond annat än en garanti för dess utelöpande sedlar. Denna fond skall utgöra 25,000,000 R:dr, men om nu deri ingå obligationer beräknade till icke mindre än 98 procent, ehuru de i sjelfva verket icke stå och aldrig stått högre än 82 procent, så frågas om icke ett sådant beräkningssätt är oriktigt. Detta är icke någon anmärkning mot Herr Finansministern, ty han behöfver icke kontrollera Riksbankens bokföring; jag har endast velat visa, att bankovinsten är för högt beräknad. Förslagsanslagen hafva år 1866 med 700,000 R:dr och år 1865 med 400,000 R:dr divergerat från hvad man beräknat. Hvad skäl har man att antaga, att de uppgjorda beräkningarne i afseende på dessa anslag och de oförutsedda utgifterna skola gå ihop nu mera än förr. Är det under sådana förhållanden klokt att stödja sig på bland annat ett *skenbart* öfverskott i Riksgälds-kontoret, som dessutom alltid måste ligga i förskott för den allmänna bevillningen? Hvad jag här yttrat om förslagsanslagens öfverskridande, har icke blifvit bestridt, än mindre vederlagdt, och jag har derföre velat än en gång framhålla detsamma.

Herr Friherre Gripenstedt: Då jag nu begärt ordet, har sådant skett icke i ändamål att förlänga diskussionen, utan blott för att i korthet yttra mig angående en enda här meddelad uppgift, som synes mig kunna föranleda någon förvillelse i omdömet om den uti Kongl. Maj:ts nädiga Proposition förekommande beräkningen af Statsverkets inkomster, och hvilken uppgift alltså torde förtjena att icke lemnas utan all uppmärksamhet. Det är visserligen ganska riktigt, att inkomsterna af tulluppbörden och bränvinsbeskattningen stå i ett visst förhållande till hvarandra i så måtto att, om bränvinstillverkningen inom landet stiger, så att behovet af denna vara fylles genom inhemskt bränvin, så får man ej antaga, att samma qvantitet bränvin skall utifrån införas, som vid de tillfällen, då, i anseende till minskad tillverkning inom landet, importen af utländskt bränvin blifvit uppdrifven. Men den minskning i tullinkomster, som deraf föranledes, blir dock icke på långt när så betydlig, som man här velat påstå. En värd talare har nemligen uppgifvit, att uti 1868 års tulluppbörd ingick tullen å bränvin, alla slag, till icke mindre belopp än något öfver 1,800,000 R:dr, — ett förhållande som jag icke känner, men som jag antager vara exakt, — och han förmenade, att de framdeles påräkneliga tullinkomsterna borde minskas med en häremot svarande summa. Jag tager mig dock friheten fästa uppmärksamheten derpå, att uti den uppgifna summan ingå tullavgifterna för omkring 850,000 kannor arrak, konjak, romm m. m., hvilka spritdrycker, oberoende af bränvinstillverkningens belopp, till ungefärligen lika stor mängd för hvarje år hit importeras, ty de Herrar, hvilka konsumera dessa varor, göra detta utan allt afseende derpå, huruvida bränvinstillverkningen är i stigande eller fallande inom landet. Då man nu påminner sig, att tullsatsen å bränvin och spritdrycker utgör 1 R:dr 20 öre per kanna, så finner man att en summa af något mer än en million Riksdaler inflyter i bränvinstull för

hvarje år, alldeles oberoende af de omständigheter som stå i förbindelse med bränvinstillverkningen inom riket. Sålunda reducerar sig den brist på något öfver 1,800,000 R:dr, som den värde talaren beräknat i den blifvande tulluppbörden, i och för denna post, till endast omkring 800,000 R:dr; och det är härpå jag velat taga mig friheten fästa Kammarrens uppmärksamhet.

Herr Nils Larson: Jag har med afsigt dröjt att begära ordet, till dess jag med säkerhet kunde veta, att de frågor, som redan varit under öfverläggning, icke skulle vidare nu afhandlas, utan att diskussionen derom vore afslutad, emedan jag icke haft för afsigt att inlåta mig på *dem*. Deremot anhåller jag att få yttra några få ord om ett annat ärende, som ännu icke varit på tal, nemligen det af Kongl. Maj:t framställda förslaget att, mot det att de till skogsväsendet hörande kassor öfverlemnas till Staten, och de ingående skogsmedlen för framtiden upptagas bland de ordinarie statsinkomsterna, ett anslag under sjunde hufvudtiteln uppföres till bestridande af samtliga utgifter för Statens skogsväsende. Af den nådiga framställningen härom finner man, att de för skogsväsendet beräknade utgifterna årligen stiga till, i rundt tal, 353,000 R:dr, men att inkomsterna, genom försäljning af skogseffekter, genom erläggande af stubbören m. m., uppgå till, i rundt tal, endast omkring 236,000 R:dr, hvarigenom således oberäknadt afkastningen af de boställen, som skogsstaten disponerar, en årlig brist uppstår af omkring 117,000 R:dr. Jag må bekänna, att jag för min del aldrig hyst några synnerligen sanguiniska förhoppningar om lysande resultat af Statens sysslande med skogsindustrien, men ändock har jag blifvit ganska öfverraskad deraf, att tillskottet skulle kunna behöfva gå upp till ett så betydligt belopp som det nyssnämnda; och så vidt man kan finna af det den nådiga Propositionen bilagda Statsrådsprotokollet, synes Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet icke heller hafva varit så synnerligen belåten med att finna ställningen så bekymmersam som den verkliga är.

Då det väl kan vara troligt, att åtskilliga, kanske många af Kammarrens ärade Herrar ledamöter icke ännu haft tid, under den korta tid som förflutit sedan Kongl. Maj:ts Proposition aflemnades, att genomläsa och taga kännedom af detta protokoll, tager jag mig friheten att derutur uppläsa en liten del. Efter att hafva framlagt en historik öfver bildandet och förvaltningen af de särskilda kassorna, nemligen skogsplanteringskassan, den så kallade Christianstads läns flygsandsplanteringsfond samt ekplanteringsfonden, och efter att hafva visat, huruledes skogsplanteringskassan på de sex åren, från och med 1861 till och med 1866, det sista för hvilket räkenskaperna äro afslutade, nedgått eller förminskats med ej mindre än något öfver 153,000 R:dr, hvarmed kassans utgifter under nämnda år öfverskjutit inkomsterna, yttrar Herr Statsrådet: "Betänkligare är, att den nämnda minskningen uppkommit, oakadt samtidigt dermed funnits å Riks-Staten uppfördt ett reservationsanslag af 75,000 R:dr för skogsinstitutet, lägre skogsskolor samt öfriga till skogsstaten hörande tjänstemäns aflöning, hvilket anslag, första gången beviljadt vid 1856—1858 årens riksdag, i sammanhang med beslutet om Skogsstyrelsens inrättande, lemnat tillgång till bestridande af en mängd utgifter, som eljest skolat

drabba skogsplanteringskassan, 1866 till belopp af 79,120 R:dr.“ — Jag ber att härvid få i förbigående nämna, att, utom nyssnämnda 75,000 R:dr, ännu ett anslag af emellan 23,000 och 24,000 R:dr under de sednare åren varit anvisadt till skogsplanteringskassan, så att denna under nämnda tid uppburet närmare 100,000 R:dr årligen. Vidare fortfar Herr Finansministern:

“Då nu detta anslag med år 1867 upphört och deraf bestridda utgifter således numera måste utgå från skogsplanteringskassan, så framgår uppenbart, att kassans inkomster, åtminstone sådana de hittills sig visat, icke förstå till alla de utgifter, som af kassan skola bestridas, och otvifvelaktigt har redan nu kassans kapital nedgått så betydligt, att den tidpunkt icke mera är aflägsen, då detsamma, om ej inkomsterna i betydligare mån förökas, skall vara helt och hållet medtaget. Under sådana omständigheter måste någon åtgärd vidtagas för att för framtiden betrygga värden af den dyrbara egendom som Staten eger i sina skogar. Vål antager jag, att, sedan hushållningen å dessa skogar hunnit mer och mer ordnas efter ändamålsenliga grunder, och vederbörande skogstjenstemän mer och mer förvärfvat erfarenhet om lämpligaste sätt för denna hushållnings handhavande, afkastningen af skogarne skall ökas, men, äfven med ett sådant antagande och om också afkastningen komme att växa ända derhän, att alla för skogsväsendet nödiga utgifter må kunna af skogsplanteringskassan med denna och öfriga inkomster bestridas, anser jag i allt fall det vara med god ordning öfverensstämmande, att Statens utgifter för sin skogsförvaltning icke besörjas från särskilda kassor eller fonder, utan lika med kostnaderna för Statens öfriga förvaltningar uppföras å rikets allmänna utgiftsstat; och finner jag den närvarande tidpunkten, då nya aflöningsstater för skogspersonalen äro under fastställelse, just vara synnerligen lämplig för vidtagande en sådan förändring.“

Jag är särdeles tacksam för den öppenhet, hvarmed Herr Finansministern lagt inför Representationens ögon skogsväsendets bekymmersamma ställning, och jag är tillika tacksam för förslaget att upptaga utgifterna och inkomsterna på Riksstaten, hvaraf man lätt och säkert kan se, huru stor Statsverkets förlust är; men jag skulle ändock hafva önskat se något mera, nemligen ett försök till utredning af de orsaker, som ligga till grund för ofvananmärkta beklagliga förhållanden. Jag medger gerna att en dylik utredning dock ingalunda är lätt att åstadkomma, ty dessa orsaker kunna sökas på flera håll. De kunna exempelvis ligga deruti, att Staten tagit under sin förvaltning olämpliga trakter, hvaraf inkomsterna alldeles icke svara emot kostnaderna; vidare kunna de ju ligga uti en ej fullt ändamålsenlig förvaltning m. m. Orsakerna kunna med ett ord vara af mångahanda slag, och jag vill icke nu vidare yttra mig härom. Min mening härmed har blott varit att anhålla, det Stats-Utskottet, för vinnande af en tillförlitlig utredning af den synnerligen viktiga frågan, måtte infordra alla de upplysningar, som kunna stå Utskottet till buds, och för en dylik utredning äro af nöden; och jag anhåller af denna anledning, att detta mitt yttrande måtte få åtfölja den Kongl. Propositionen till Stats-Utskottet.

Öfverläggningen var slutad och blef den nu föredragna nådiga Propositionen hänvisad till Stats-Utskottet, dit de i anledning af densamma afgifna yttranden skulle åtfölja.

§ 2.

Hänvisades vid nu förnyad föredragning till Lag-Utskottet Herr *Ribblings* motion N:o 1 och Herr *P. A. Siljestöms* motion N:o 2.

§ 3.

Afgåfvos följande motioner:

Af Herr Friherre *C. J. Alströmer*, N:o 3, om ändring i 6 § 1 punkten samt 8 § 1 mom. af gällande bevillningsstadga.
Motionen bordlades.

Ordet begärdes af Herr *Adlersparre*, som yttrade: Under anhållan om remiss till Stats-Utskottet går jag nu att väcka motion angående en fosterländsk krigsundervisning vid rikets folkskolor och elementarläroverk, och då jag icke vill upptaga Kammararens tid med uppläsande af densamma, anhåller jag blott, det Stats-Utskottets herrar ledamöter måtte deråt lemna en allvarlig och fördomsfri behandling.

Herr *Adlersparre* aflemnade derefter motionen N:o 4, om anvisande af anslag för åstadkommande af en fosterländsk krigsundervisning uti rikets offentliga skolor och undervisningsverk; och blef denna motion bordlagd.

Vidare afgåfvos motioner af Herr *Rosenberg*, N:o 5, om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående uppgörande och framläggande för Riksdagen af förslag till en pensionsinrättning för tjenstemän och betjente vid Statens jernvägar.

Motionen bordlades.

Herr *Kinmanson* begärde ordet och yttrade: Jag anhåller att få förnya en af mig vid förra riksdagen väckt motion derom, att böter, med anledning af uraktlätet iakttagande af vissa föreskrifter i mantalsskrifningsförordningen, icke måtte kunna i händelse af bristande tillgång förvandlas till fängelsestraff, utan i stället afskrifvas. Denna motion blef då icke behandlad af Lag-Utskottet, och därför anhåller jag ånyo att få densamma under handläggning.

Herr *Kinmanson* afgaf sin omförmälda motion, som erhöi N:o 6 och som handlade derom att böter enligt mantalsskrifningsförordningen icke må kunna förvandlas till fängelsestraff. Äfven denna motion bordlades.

Vidare yttrade Herr *Kinmanson*: Uti vår gällande Strafflag kvarstår ännu vatten- och brödstraffet, dock endast såsom förvandlingsstraff, när tillgång till ådömda böter saknas. Då jag anser ett dylikt stadgande olämpligt, har jag väckt motion om upphäfvande af vatten- och brödstraffet såsom förvandlingsstraff, men anser mig icke böra upptaga tiden med uppläsande af samma motion.

Denna motion, N:o 7, angående upphörande af fängelse vid vatten och bröd såsom särskild straffart, föranledde yttrande af

Herr *Hierta*: Jag hade ämnat väcka motion i alldeles enahanda syftning med den af Herr *Kinmanson* nu anmälda, och hade redan förra

riksdagen bringat denna fråga å bane, ehuru densamma icke lyckades vinna någon framgång i Lag-Utskottet, hvarest de lagarne herrarne ansågo, att ett dylikt förslag skulle rubba systemet, hvilket ännu vore väl färskt att undergå en dylik förändring. Emellertid anhåller jag nu att få instämma med Herr Kinmanson.

Herr Bergström: Jag tillåter mig att något litet motsäga den sista ärade talaren. Först och främst väcktes den af honom omnämnda motionen vid 1867 års riksdag, och icke vid sednaste riksmöte; icke heller var densamma helt och hållet identisk med den, Herr Kinmanson nu framställt. Herr Hiertas motion gick nemligen icke ut derpå, att vatten- och brödstraffet skulle helt och hållet afskaffas, utan derpå att vites- och andra böter, som vore ådömda för förseelser, hvilka i sig sjelfva icke innefattade brott, måtte vid bristande tillgång förvandlas till enkelt fångelse. Lag-Utskottet i afgifvet utlåtande fann det vara omöjligt att uppdraga en sådan gräns, som Herr Hierta förmenat kunna dragas emellan verkliga brott, å ena sidan, och sådana förseelser, hvilka icke innefattade brott, å andra sidan. Vår gällande strafflag indelar icke, såsom Franska och Engelska lagarne, förbrytelseerna i vissa hufvudkategorier, hvarunder hvarje särskildt brott subumeras. Endast under en sådan förutsättning skulle det varit möjligt att gå i den af Herr Hierta anvisade riktning. Meningarne om lämpligheten af vatten- och brödstraffet såsom förvandlingsstraff kunna vara mycket delade; och för min del är jag icke afgjort för bibehållande af detta straff. Dock bör härvid icke förbises, att man näppeligen lär kunna uppställa ett förvandlingsstraff lika intensivt som fångelse vid vatten och bröd, med mindre man vill för längre tid beröfva den straffskyldige friheten och dermed tillfälle att sörja för de sina. Möjligen skulle några modifikationer i fråga om tillämpningen af ifrågavarande förvandlingsstraff kunna stadgas, liknande de i Danska Strafflagen innehållna bestämmelser.

Herr Hierta: Den siste ärade talaren har rätt deruti, att min motion icke var så omfattande som den af Herr Kinmanson nu föreslagna, då min motion afsåg vatten- och brödstraffets upphörande för böter ådömda för, så att säga, polisförbrytelser, men jag hoppas emellertid, att Lag-Utskottet nu måtte fästa större afscende vid denna fråga, än som förut kommit densamma till del.

Något vidare förekom icke, och motionen blef härefter bordlagd.

Af Herr *Reutererona*, N:o 8, angående ändring i Kongl. Förordningen om förbud mot lotterier den 21 Mars 1844.

Bordlades.

Af Herr *Johannes Andersson*, N:o 9, derom att de gamla hästvakanskontrakten måtte bibehållas oförändrade, eller ock att Staten måtte öfvertaga hästuppsättningen för de afsutna kavallerirusthållsnumren.

Bordlades.

Af Herr *Hessle*:

N:o 10, om Statens öfvertagande af folkskolelärnarnes hela aflönande m. m.

Bordlades.

N:o 11,

N:o 11, om ändring af hvad 24 § i Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862 stadgar angående ersättning till landstingsman för inställelse vid landstingsmöte.

Då Herr Hessle ifrågasatte huruvida motionen behöfde uppläsa, yttrade:

Herr Hierta: Jag anser det visserligen vara ganska berömligt att ekonomisera med Kammarens tid, men allting har dock en viss gräns, och deröfver bör man väl icke gå. Af denna anledning får jag också hemställa, det Kammaren måtte få besked om åtminstone sjelfva substansen af hvarje motion, som här föredrages, ty om motionären blott nämner det han väcker en motion i det eller det ämnet, så äro 180 ledamöter af Kammaren i fullkomlig okunnighet om motionens innehåll, då man icke kan begära att alla skola hinna genomgå hvarje här väckt förslag. Jag hemställer alltså att, för den händelse motionären icke sjelf vill föredraga sin motion, den invid Talmannens plats stationerade kanslisten måtte få uppläsa åtminstone slutet af motionerna.

I anledning af hvad Herr Hierta yttrat, erinrade Herr Talmannen, hurusom, i anledning af den stora mängd motioner, som vid näst föregående riksdagar inom denna Kammare afgifvits, det funnits nästan nödvändigt, särdeles mot slutet af motionstiden, att endast i korthet angifva motionernas innehåll, men att emellertid, om Herr Hierta sådant önskade, föreskrift om fullständig uppläsning skulle meddelas.

Herr Hierta begärde då ordet och yttrade: Efter den af Herr Talmannen afgifna förklaringen skulle jag anse mig missbruka Kammarens tålmod och tid, ifall jag fortsatte mitt yrkande, hvarför jag afstår från detsamma, men jag föreställde mig verkligen att mitt förslag skulle bättre konvenera Kammaren än som synes hafva varit fallet.

På Herr Talmannens nu framställda fråga huruvida, då sådant af någon ledamot icke särskildt äskades, fullständig uppläsning af hvarje förekommande motion i allt fall borde ega rum, svarades allmänt nej; och blef den ifrågavarande motionen härefter bordlagd.

N:o 12, derom att afgifter, som utgå i och för något härads- eller tingslags samtällda ändamål, måtte debiteras af häradsskrifvarne och i sammanhang med kronouppbörden af kronofogdarne uppbaras och redovisas.

Herr Rosenberg yttrade härvid: I afseende på den af Herr Hessle nu sist anmälda motionen får jag anhålla att åtminstone sjelfva förslaget måtte uppläsa, ty äfven jag anser det icke vara nog att motionären nämner det han väcker motion i det eller det ämnet, då Kammaren derigenom ingalunda blir bekant med motionens innehåll.

I anledning af detta yttrande uppläste Herr Hessle sist omförmälda motion, hvilken derefter bordlades.

N:o 13, med förslag till ett tillägg i 11 § af Kongl. Förordningen den 11 Juli 1862 i afseende på uppbörderna af presterskapets löneinkomster.
Bordlades.

N:o 14, om mantalsskrifningsbestyrets öfverflyttande från härads-skrifvarne på länsmännen.

Efter motionens afgifvande tillade motionären muntligen: Det torde tillåtas mig tillägga, att jag väckt denna motion af orsak, att jag dertill blifvit uppmanad af flera personer i min hembygd, då det händt att ganska dryga utgifter drabbat sådana, hvilka af en eller annan anledning försummat mantalsskrifningen, men hvilken påföljd icke torde blifva så känbar, ifall bestyret med mantalsskrifningen uppdrages åt länsmännen.

Motionen bordlades.

N:o 15, om ändring af hvad 70 § i gällande bevillningsförordning stadgar rörande resekostnadsersättning för personer, hvilka skola vid pröfnings komité sig infinna.

Bordlades.

Af Herr *Per Nilsson* från Christianstads län, N:o 16, om underdånig framställning till Kongl. Maj:t angående "upphäfvande af rättigheten för presterskapet i Lunds stift att få innehafva rum på förslag till återbesättande af lediga klockaretjenster."

Bordlades.

Af Herr *G. Bjerkander*:

N:o 17, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t angående åtgärders vidtagande i afseende på Svenska undersåtens utflyttning ur landet.

Bordlades.

N:o 18, derom att, såsom vilkor för en utsträckt beväringsskyldighet, roteringen och rustningen måtte i sitt nuvarande skick upphöra.

Bordlades.

N:o 19, om underdånig framställning till Kongl. Maj:t derom, att vakans-kontrakterna med de afsutna kavalleri-regementena måtte förblifva örörändrade till och med år 1900.

Bordlades.

N:o 20, om ett sådant lagstadgande, hvarigenom förklaras, att borgen för annan mans gäld måste, för att vara gällande, hvarje år förnyas.

Bordlades.

N:o 21, om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande upphäfvande af det s. k. jus patronatus.

Bordlades;

Och af Herr *G. C. Witt* N:o 22, om upphäfvande af det stadgande i presterskapets privilegier, enligt hvilket presternas i städerna egande gårdar och lägenheter förklarats fria från borgerligt besvär och tunga.

Bordlades.

§ 4.

Upplästes och godkändes protokollsutdrag rörande Kammarens under §§ 1 och 2 här ofvan omförmälda beslut.

Sammanträdet afslutades kl. 1¼ e. m.

In fidem
H. Husberg.

Lördagen den 23 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Föredrogs ånyo och hänvisades till Utskotts behandling följande på Kammarens bord hvilande motioner, nemligen af

Friherre *Alströmer*, N:o 3.

Hänvisades till Bevillnings-Utskottet.

Herr *Adlersparre*, N:o 4.

Hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Rosenberg*, N:o 5.

Herr *Per Nilsson* från *Christianstads län* och *O. B. Olsson* instämde i denna motion, hvarefter densamma hänvisades till Tillfälligt Utskott.

Herr *Kimmanson*, N:is 6 och 7; och

Herr *Reutercrona*, N:o 8.

Dessa tre motioner hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *Johannes Andersson*, N:o 9; och

Herr *Hessle*, N:o 10.

Dessa båda motioner hänvisades till Stats-Utskottet.

Herr *Hessle*, N:o 11.

Hänvisades till Lag-Utskottet.

Herr *Hessle*, N:o 12.

Hänvisades till Tillfälligt Utskott.

§ 2.

Efter tillkännagifvande af Herr Talmannen, att Herr Statsrådet och Kommendören med stora korset af Kongl. Nordstjerne-orden, *H. W. Bredberg* anmält sig till aflemnande af åtskilliga Kongl. Maj:ts nådiga